

ENKELE BELANGWEKKENDE PADDENSTOELEN.

De paddenstoelen vragen thans onze aandacht. Het valt mij op, dat met iederen herfst de belangstelling voor de zwammen toeneemt. Sinds Verkade zijn prachtig album heeft uitgegeven, begint die belangstelling al bij de schoolkinderen.

In de omgeving van Breda is er tenminste dit jaar een wedstrijd onder de kinderen, wie maar het mooiste paddenstoelentuintje kan aanleggen en knapen en meisjes brengen er tal van soorten in kleine groepjes bijeen, in de hoop dat ze in hun tuintje zullen gaan groeien.

Dit jaar was bijna elk der courante tijdschriften voorzien van een artikel over deze interessante voortbrengselen der natuur.

Het moedigt mij aan een oogenblikje aandacht te vragen voor eenige paddenstoelen, die nu niet precies tot de meest algemeene behoren.



Fig. 1. *Holvoetboleet (Boletus cavipes)*.

Het echte paddenstoelen-weertje, het weertje dat vooral den mycoloog uitnemend past, is nu weer voorradig: zware regenbuien, die veel water brengen, om „den opwaartschen druk” in het paddenstoelenweefsel te vergrooten en stormachtige winden, die het terrein doen opdrogen, zoodat de snuffelaar zonder groot bezwaar voor zijn gezondheid de bosschen in kan wandelen.

Want brrr . . . dat kletsnatte bosch . . .

Toch, al is het bosch nu „droog”, we zorgen maar onze maatregelen te nemen. We trekken onze vetleeren boschschoenen aan, anders mocht de hoeveelheid vocht, die in het mos is opgehoopt, ons eens een leelijke verrassing bezorgen. Zoo aan de voeten voorzien, met een oude regenjas aan, die ons vooral tegen de doornige stekels van de braamstruiken moet beschermen, een ouden hoed op, die er tegen kan geheel en al bedekt te worden met het groen van boomstammen en -takken; zoo uitgedost, kunnen we succes hebben.

Men heeft mij verteld, dat de interessante boleet, die we verleden jaar in onze omgeving vonden, „er weer is”. Natuurlijk moet ik er naar toe.



Fig. 3. *Hydnum coralloides* (situatie-foto).



Fig. 2. *Sparasszwam* (*Sparassis crispa*).

En werkelijk, daar op het bekende plekje staat zij, de mooie Holvoet boleet, (*Boletus cavipes*). Het is een eigenaardige boleet, die daar de hoed vrij plat is, heelemaal niet „boleterig” doet. De poriën vertellen het echter wel. In dit geval zijn ze toch eigenaardig, want ze zijn groot en van binnen onderverdeeld, wat een eigenaardig effect maakt.

Had ik het vorige jaar niet anders gezien dan oude, glibberige, half vergane exemplaren, dit jaar kom ik in extase door de mooie jonge vormen van dezen paddenstoel.

Bij sommige verbindt het velum den hoed nog met den steel. Alles ziet er even solide en mooi uit. De donkerbruine, fluweelachtig behaarde hoed is krachtig van bouw en ook de holle voet is stevig. Ik vind den paddenstoel zeer los op zijn mycelium geplaatst, dat door de dorre bladeren, meest beukebladeren, voortwoekert. Ook op een andere plek vond ik hem onder beuken staan.

Het blijft evenwel moeilijk te zeggen bij welken boom een paddenstoel behoort. Costantin en Dufour beweren, dat deze boleet thuis behoort in coniferenbosschen en in bergland, terwijl

wij deze boleet verspreid vinden over een gansch landgoed, zoowel onder beuken met ondergroei als onder coniferen, als onder opslag van uitsluitend loofhout. Zoek nu maar. . . . Ik vind ze aan den kalen rand van het boschpad, zoo maar in het zand en op de losse bladeren, zoodat men ze met een bladerklomp zoo maar op kan heffen. Zelfs tusschen langhalmige grassoorten (natuurlijk wel in 't bosch) en op drassige plaatsen.

't Vorige jaar vonden we den holvoet als enkelingen op een boschperk van kleinen omvang; nu vind ik ze over een afstand van een halven kilometer bijna als een aaneengesloten rij (met natuurlijk hier en daar flinke hiaten). Honderd hoeden had ik gemakkelijk bijeen kunnen brengen. Of ze ook op de aansluitende landgoederen voorkomen, kan ik niet met zekerheid zeggen. Ik heb ze er nog niet gevonden.

We zullen van onze boleet afstappen en eens naar de plaats van de Sponszwam (*Sparassis crispa*) gaan. Ze blijkt niet (of nog niet) aanwezig. De zwam, die hier in de wandeling de „bloemkool” wordt genoemd, is naar het zeggen van een dienstbare op het landgoed, die dat „rare ding”

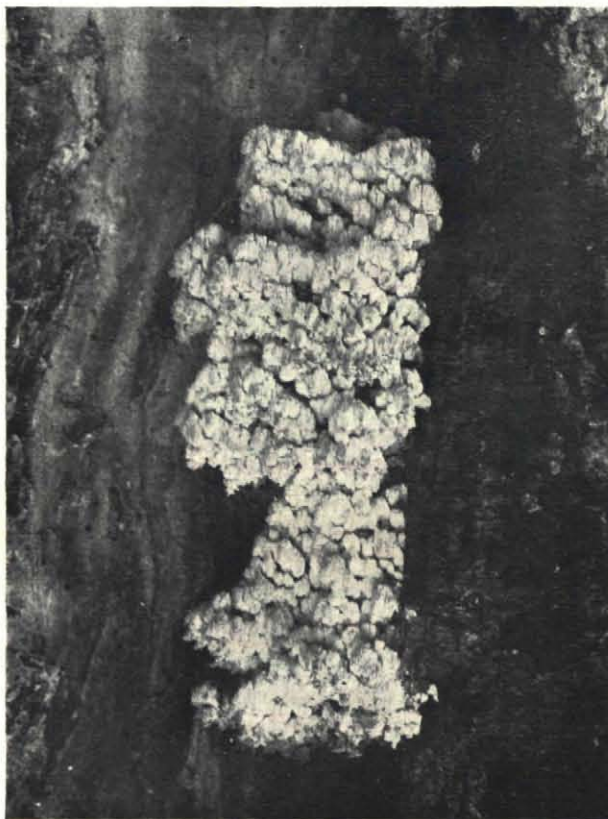


foto C. Korteweg.

Fig. 4. *Hydnum coralloides*.

ook had ontdekt, de laatste drie jaren ieder jaar te voorschijn gekomen.

Bijgaande foto is het vorige jaar genomen en toont de zwam als een schoon geheel. Er naast ziet men nog een mislukking.

Aardig is het, dat op een ouden afgezaagden stam, die met den grond gelijk ligt, daar vlak bij, de ook vrij zeldzame *Tremellodon gelatinosum* voorkomt. Waarschijnlijk is de afgezaagde stam de naaldboom, waarop de *Sparassis* behoort voor te komen, daar een eindweeg in den omtrek geen naaldhout staat.

De schoonste zwam, die we voor 't laatst hebben bewaard komt nu aan de beurt.

Langs een prachtig boschpad, over een beekje, loopen wij rechtuit naar gindschen beukestam. Wat een boom, en wat een knoest zit er aan. Ja, loop er maar eens omheen. De boom blijkt

hol en daarbinnen aan het hout zit een prachtige zwam, de *Hydnum coralloïdes*, een zeldzaam voorkomende zwam. De heer Edi, een in onze omgeving bekend mycoloog, heeft een groot stuk er van naar Leiden opgezonden, waar men zeer verheugd was deze zwam eens te zien.

Zij is door de goede zorgen van den eigenaar van het buitengoed opgezonden naar de Mycologische tentoonstelling te Haarlem, waar zij ook het eenige exemplaar van deze soort was. Jammer, dat ik dezer dagen moest vinden, dat baldadige handen de overgebleven stukken hadden vernield.

Het is de moeite waard, ook voor een leek, deze zwam in haar groote schoonheid te zien. Allen, die het wonder zagen, waren een oogenblik stil. 't Is ook zoo mooi, al die kleine kwastjes van een teer doorzichtig wit als een prachtig sieraad te zien hangen in de donkere holte van den geweldigen beuk, die zelf al imponeert door de vreeselijke wondkorst, die zich aan den stam heeft gevormd.

Het vorige jaar kwam de zwam in twee stukken, 't eene groot ± 2 dm., en een kleiner stuk. Dit jaar verscheen zij in drie stukken, die samen toch ongeveer hetzelfde volume hadden.

Het eigenaardige was, dat het derde stuk nu eigenlijk buiten de holte en in de knoest te voorschijn kwam. Dit laatste stuk zou veel van de spoedig komende regens te lijden hebben en was dus het aangewezen stuk voor de tentoonstelling in Haarlem.

Bij het uitsteken van dit gedeelte bleek, dat de zwam zat op één voet, die op 't einde ± 2 cm. breed was en zich vertakte tot ± 10 cm., waar de mooie trosjes stekels werden gevormd.

Ik meende goed te doen deze vondsten meerder bekendheid te geven. De gedetailleerde foto van de *Hydnum* is van den heer Korteweg uit Rotterdam, die ofschoon de situatie erg moeilijk was, de kans zag, zijn toestel vlak bij te brengen.

Niet alle paddenstoelenliefhebbers zijn in de gelegenheid op een half uur afstands deze buitengewone zwam te zien te krijgen. De beide foto's geven echter een goed idee en zullen niet nalaten bewondering te wekken voor deze prachtzam, die nu ook inheemsch kan worden genoemd.

Chaaam, October 1933.

Naschrift. In 1900 is in Hilversum de variatie „caput ursi” van deze zwam gevonden: zie „De Levende Natuur” van dat jaar, Mei-nummer onder Mededeelingen.

BERN. J. J. R. WALRECHT.



JANUARI.

Het gemiddelde over vele jaren maakt Januari tot de koudste maand van het jaar. Maar het gemiddelde komt het zeldzaamst voor en zoo herinneren wij ons meer koude Februari's dan Januari's en ook wel koudere Decembers. Het verloop is nog al grillig en wanneer we gaan doen aan eerstelingendatum dan krijgen wij in den loop der jaren voor het eerste sneeuwklompje, het eerste bloeien van witte els, hazelaar, zwarte els, winteraconiet, kerstroos, bergheide heel uiteenlopende getallen. Begin er eens aan. Let ook eens op het afwerpen van de knopschubben der bloeikatjes van de vroege wilgen.

Vogelzang hooren we van roodborst, winterkoning, heggemus, boomkruiper, pimpelmees, zwarte mees, goudhaantje, leeuwerik, graspieper, spreeuw, musch, fazant, misschien ook al zanglijster. Over de beteekenis van dezen zang verkeerden we nog in het ongewisse. Hij is niet eenvoudig afhankelijk van temperatuur en wind en weer, want er zijn er heel wat, die zingen bij echt guur weer. Voedsel is van meer belang. Als ik in Januari in mijn tuin ga harken, komt de roodborst naderbij en prevelt een liedje. De vogelgeluiden leiden ons ook naar de slaapplekken der vogels: de nestkastjes, holten in boomen, coniferen, rhododendrons e.d. slootkanten onder dichte hagen, riet en ruigt. Heel indrukwekkend is den heelen winter het gaan en komen der bonte kraaien van en naar hun slaapplekken in de duinen. Reeds komen trekvogels terug: spreeuw,